

Okok és okozatok: Magyarország német megszállása

A holokauszt katasztrófájához vezető úton hazánk 1944. március 19-i német megszállása *sorsfordító történés* volt. Az ellenállás nélkül legázolt ország szabad prédává vált. A konzervatív politikai és gazdasági vezetés – a Kállay-kormány minden taktikázásával együtt - csődöt mondott. Maga is veszteségeket szenvedett el.

A 825 000 főnyi magyarországi zsidóság zöme törvénytisztelő, lojális, hazafias állampolgár volt. Asszimilálódott, sokan izraelita vallású magyaroknak vallották magukat. Veszélyérzete – noha az európai zsidóság folyamatos megsemmisítéséről mind többen értesültek - minimális volt, mert bízott a törvényességben, a fővárosi vezetőinek kapcsolataiban, Horthy Miklós kormányzóban.

A Magyar Királyság megszállásáról Berlinben elsősorban német hadviselési szempontok alapján határoztak. Hitler és a náci-német döntéshozók ismerték Magyarország ismétlődő próbálkozásait, hogy a mind több veszteséggel járó háborúból, a tengelyhatalmak szövetségéből kiválhasson. A fegyverszüneti feltételek mielőbbi megszerzését a magyar fél számára a 2. magyar hadsereg voronyezsi veresége, a front közeledése is sürgette.

A váratlan német megszállás nélkül a magyar zsidóság valószínűsíthetően túlélte volna a háborút. Addig is szenvedett veszteségeket: közel 20 000 főt a podoliai Kamenyec–Podolszkijban, a Délvidéken legyilkoltakat és a fegyver nélküli munkaszolgálatban áldozatul esett férfiak ezreit.

A német megszállás után Horthy kormányzó és a Sztójay-kormány, a közigazgatás szolgálai magatartása *a zsidóság tragédiájának másik eleme* lett. Ha a kormányzat a karhatalmi erőket: a csendőrséget, a rendőrséget és a hivatalnoki kart nem bocsájtja Adolf Eichmann csekély létszámú különleges bevetési osztaga rendelkezésére, a népiirtás programja Magyarországon nem valósult volna meg.

A megszállás új lehetőséget kínált fel azoknak, akik a zsidóságtól meg akartak szabadulni. A németek követeléseit mindenben, sokan buzgón teljesítették. 1944 kora nyarán 437 000 honfitársunkat deportálták a magyar fél aktív és lelkes támogatásával. A Holokauszt Emlékközpont szakmai véleménye, hogy túl kell lépni

a történelmi felelősséget elkenő, relativizáló, gyakran egysíkú, leegyszerűsítő nézeteken.

Modernkori történelmünk egyik legfájdalmasabb tragédiája, a holokauszt legdrámaibb történései két feltétel együttesén alapultak: a német megszállás bekövetkezésén és a megelőző évtizedek politikai antiszemitizmusán nevelkedett, a kirekesztő zsidótörvények szellemében gondolkodó és cselekvő államapparátus készséges együttműködésén.